

U wordt vriendelijk uitgenodigd op de openbare verdediging
tot het behalen van de academische graad van

DOCTOR IN DE PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

van Mevr. Jetske Strijbos

die zal plaatsvinden op
Woensdag 14 december 2022 om 17u00 in de Promotiezaal (D.2.01)
VUB Main Campus Brussel – Pleinlaan 2 – 1050 Brussel

STUDENT PARTICIPATION IN URBAN SCHOOLS INVESTIGATING THE DEMOCRATIC POTENTIAL OF STUDENT-TEACHER PARTNERSHIPS

COMMISSIE

INTERN:

Prof. dr. Liesbeth De Donder (Voorzitter) (VUB)

Prof. dr. Joost Vaesen (VUB)

Prof. dr. Els Consuegra (VUB)

EXTERN:

Prof. dr. Ellen Claes (KU Leuven)

Prof. dr. Wiel Veugelers (Universiteit voor Humanistiek)

PROMOTOR

Prof. dr. Nadine Engels (VUB)

U bent van harte welkom op de receptie achteraf.

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen voor 10-12-2022 via dit [inschrijvingsformulier](#).

De [wegbeschrijving](#) naar de campus en bijkomende info vindt u [hier](#).

Komt u met de wagen? Gelieve dan vooraf uw nummerplaat [hier](#) te registreren.

SAMENVATTING

Leerlingenparticipatie, wanneer de school voor al haar leerlingen een oefenplaats voor democratische participatie is, wordt wereldwijd steeds vaker erkend als een noodzakelijk onderdeel van burgerschapsonderwijs. Door participatie op school leren jongeren hoe ze een actieve en kritische rol kunnen opnemen in een gemeenschap: ze kunnen er ervaren wat het is om er deel van uit te maken, door er een stem in te hebben, en door er mee vorm aan te geven. Dat kan hun vertrouwen in het samen leven, zowel op school als daarbuiten, sterken. Ondanks deze gunstige effecten blijkt leerlingenparticipatie weinig ingang te vinden in de onderwijspraktijk. Via een meervoudige case studie, met een interventie van leerlingenparticipatie in vier Brusselse scholen, wordt diepgaand inzicht verworven in hoe participatieve leeromgevingen kunnen worden gerealiseerd in een grootstedelijke context.

Het eerste doel van dit doctoraatsonderzoek is ontwerpprincipes te identificeren om participatieve leeromgevingen te ontwikkelen in stedelijke schoolcontexten. De resultaten wijzen uit dat participatie kan plaatsvinden als de leeromgeving gekenmerkt is door: (1) open en respectvolle relaties tussen leerlingen onderling en met hun leerkrachten, (2) een leerlijn met voldoende en adequate leermogelijkheden voor discussie, (zelf)regulering en academische prestaties, (3) ruimte voor vriendschappen tussen medeleerlingen en (4) een duidelijke identiteit van de school.

Het tweede doel is diepgaand inzicht te verwerven in processen van leerlingenparticipatie, in casu van leerling-leraar partnerschappen, door grip te krijgen op de veranderingsprocessen die kunnen optreden tijdens de partnerschappen, en op de micropolitieke en communicatieve strategieën die deelnemers inzetten tijdens het partnerschap. Deze inzichten leggen hiaten bloot in de expertise van leraren om participatieve activiteiten te initiëren en te begeleiden: (1) expertise in emotionele interactie, of het herkennen van en adequaat omgaan met emoties tussen deelnemers en (2) expertise in conflict, of het uitlokken en kanaliseren van onenigheid en controverses zodat diepgang in het partnerschapsproces kan worden gerealiseerd.

De studies binnen dit doctoraat leiden tot de conclusie dat, naast een uitnodigende leeromgeving en adequate expertise, een democratische schoolcultuur en een heldere, open rol- en taakverdeling voor leraren, leerlingen, het schoolteam en de directie van cruciaal belang zijn om leerlingenparticipatie te kunnen realiseren in de grootstedelijke onderwijspraktijk.

CURRICULUM VITAE

Jetske Strijbos studeerde in 2005 af als pedagoog en leraar. Na diverse opdrachten in het secundair en hoger onderwijs is ze sinds 2018 promovenda aan het Multidisciplinair Instituut voor de Lerarenopleiding (MILO) van de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Haar onderzoek spitst zich toe op leerlingenparticipatie in het Brusselse secundair onderwijs, een thema dat ze bij voorkeur via participatieve onderzoeksmethoden benadert. Jetske combineerde haar doctoraatsonderzoek met een opdracht als beleidsmedewerker stage en professionalisering aan het MILO, waardoor ze een breed netwerk van (Brusselse) scholen heeft kunnen uitbouwen. Het laatste jaar van haar doctoraatstraject kon ze zich, dankzij een bijzondere doctoraatsbeurs van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), voltijds toeleggen op haar onderzoek.